

izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 10— Din
za inozemstvo 20—

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišstvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Marihor, Barvaraka ulice
št. 1. Tel. št. 22.
Celje, Aleksandr. cesta.

Račun pri pošti, čekov.
zavodu št. 11.822.

Ljubljana, 23. oktobra.
Danes je preteklo deset let, kar je
vzplamtel kumanovska bitka; jutri
poteče deset let, kar je končala s po-
polno zmago srbske in popolnim pora-
zom turške armade.

Ko je notranji preobrat leta 1903.
privred na prestol kralja Petra Osvo-
boditelja, se je pričela najmenitnejša
epoha jugoslovanske zgodovine. Naš
jugoslovanski Pijemont je prišel vršiti
svojo veliko historično nalogo; začel
se je pripravljati za veliko delo poli-
tičnega in narodnega ujedinjenja, ki
naj zbere okoli junaške Šumadije vse
brate iste krvi in istega jezika od Var-
darja do Triglava.

Ta naloga pa ni bila lahka. Naš Pi-
jemont je bil še majhen in vrh tega
uklešen med široko odprte klešče čr-
ne - zolte monarhije, z nezavarovanim
hrbtom na turški meji. Neosvojenjeni
bratje so se nahajali v Avstro - Ogr-
ski in v Turčiji; moralo se je tedaj ra-
čunati z obema kot nasprotnikoma, saj
sta tudi bila oba stoletna sovraga srb-
skega in jugoslovanskega rodu.

Avstrija je vedela, odkod bi ji mo-
gla zapreti nevarnost. Čutila je, da
pomeni ojačenje Srbije na gospodar-
skem polju, ki se je kazalo vedno bolj,
hkrati povečanje politične opasnosti,
zato je sklenila, podvržeti si malo juž-
no sosednjo najprej gospodarsko.
Tako se je začela znamenita carinska
vojna zoper Srbijo, v kateri je postalo
sledeči jasno, da more na uspešno na-
dajevanje svoje historične misije mi-
sliti le, ako si pripori prosto pot na
morje.

Carinska vojna Avstrije zoper Sربي-
jo je bila prva znanilka usodnih novih
dogodkov. Drugi memento jugoslovans-
kemu svetu je bila aneksijska kriza
leta 1908. Z aneksijo Bosne in Herce-
govine je Avstrija jasno pokazala, da
misli še nadalje smatrati jugoslovans-
ko ozemlje kot svojo kolonijo in da
namerava svoja imperijalistična strem-
ljenja udeležiti ravno nad srbisko-
hrvatsko - slovenskim narodom. Naš
Pijemont se je nahajal na prvi težki
preizkušnji, začeti radi aneksije Bos-
ne - veliki osvobodilni boj z mnogo
močnejšo sosedo. Čas za to še ni bil
zrel.

Ko je bila štiri leta pozneje razgla-
šena mobilizacija srbske vojske in ob-
nem ostalih balkanskih držav, je ves
jugoslovanski svet dobro presojal da-
lekosežno pomembnost predstojećih
dogodkov. Vsakdo je vedel ali vsaj
slutil, da je vojna s Turčijo le uvod
v nekaj še večjega in važnejšega, da
je to generalna preizkušnja naše sile,
iz katere bomo mogli razvideti, kako
daleč smo še pred osvoboditvijo in
ujedinjenjem. Prav tako kakor se je
tudi Avstro - Ogrska takoj spočetka
postavila odločno na protisrbsko stali-
šče, smatrajoč povsem pravilno, da so
turški porazi tudi njeni porazi.

Vzprilo tega je ves jugoslovanski
svet z največjo napetostjo pričakoval
poročil z bojnih poljan, poročil, ki naj
povedo, koliko je napredovalo naše
delo za osvoboditev, koliko uspehov
more že doseči z njim naš Pijemont. In
zato so tiste dni hiteli dobrovoljci iz
vseh jugoslovanskih pokrajin pod srb-
ske zastave, da tudi dejansko pomaga-
jo v borbi.

In prišlo je Kumanovo. Na en mah,
z enim udarom je bilo več storjenega
za zvezlucijoniranje jugoslovanskega
sveta nego preje z desetletnim delom.
Vsi oni, ki smo verovali v osvobodilno
nalogo Srbije, smo našli svojo vero
brejko potrjeno in bogato nagrajeno.
Onim, ki so maloverni in nezaupni sta-
li ob strani, se je jasno pokazalo, kje
jim je iskati izhoda iz nesreče. In tem
naposed, ki so nam bili zlohotoci in
sovražni, je postalo očito nad vsak
dvom, odkod jim preti pogin.

To je tedaj pomen kumanovske
znage. Prinesla je predvsem konec
turškega gospodstva nad poslednjim
delom našega troimenega naroda. Za-
ključila je nesrečno turško dobo v
zgodovini jugoslovanstva, zaključila jo
tudi za ono našo pokrajino, nad kate-
ro je najprej zavladal turški polume-
sec. Izpolnilo so se stoletne pesmi
naroda, ki je ostal velik tudi v najhu-
jši nesreči, v največjem ponižanju: Ko-
sovo je bilo osvetočeno.

In vendar se je tudi v Srbiji takoj
vsakdo zavedal, da pomeni zmaga nad
Turčijo šele preludij v nadaljivo, da
v glavno delo. Nič ni značilnejšega za
oni čas od znanih dejstev, da so v Beo-
gradu množice naroda v zmagoslavnem
razpoloženju ob zmagah nad Turki kli-
čale: «Dole Avstrija!» Zmage nad Tur-
ki so bile prve zmage nad Avstrijo,
predhodnice Cera in Svubora in Kaj-
makčalana.

In pri nas! V dušiče ozračje avstrij-
ske notranje nevarnosti je malokdaj se-

Konec samostojne Ukrajine

UKRAJINA SE V NAJVAŽNEJŠIH DRŽAVNIH PANOGAH PODREDI
MOSKOVSKI VLADI.

Hakov, 23. oktobra. (Izv.) Med sov-
jetsko Ukraino in sovjetsko Rusijo se
je politično in pravno doseglo skoraj
popolno zedinjenje. Na kongresu ukra-
jinskega sovjetskega izvrševalnega od-
bora je izjavil ljudski komisar Rakov-
sky, da ukrajinska vlada sicer ni za
popolno zedinjenje s sovjetsko Rusijo,
vendar da brezpogojno priznava, da mo-
ra priti do čim tesnejšega zblizanja, da
se iznebijo nacionalistične tendence. Po
petletnem obstoju mora ukrajinska sov-
jetska republika izvršiti to zedinjenje,
ker so se tendence po samostojnosti v
zadnjem času razvijale le za to, da se
ljudske mase spravijo v roke egoistič-
nih protirevolucionarnih skupin.

Kongres je sprejel resolucijo, po ka-
teri se ukine samostojnost ukrajinske-
ga ljudskega komisarata za zunanje za-
deve. Vsa diplomatska zastopstva Ukra-
jine v inozemstvu se priključijo mo-
skovski zastopstvu.

Obenem se uvede enotna vojaška or-
ganizacija obeh republik. Vsi ukrajinski
in kavkaški četni oddelki se spojojo
v rusko vojsko. Tudi finančna politika
Ukrajine se podredi ruski finančni
mu komisariatu. Ukrajinska vlada obdr-
ži svojo avtonomijo le na polju notra-
nje politike, prosvete, a tudi v teh
vprašanjih bo stala vedno v kontaktu
z osrednjo vlado v Moskvi.

Nova angleška vlada

PROGRAM BONAR LAW.

London, 23. oktobra. (Izv.) Bonar
Law je bil na današnjem zboru konser-
vativne stranke izvoljen za vodjo kon-
servativcev. S tem je dobil od svoje
stranke oficijelno pooblastilo, da stopi
na čelo nove vlade. Pričakuje se, da bo
kriza rešena sedaj v najkrajšem času.

Vladni program Bonar Lawa bo vse-
boval nastopne točke: Nobena interven-
cija v kontinentalnih zadevah; prijatelj-
stvo in zavezništvo s Francijo kot pod-
laga bodoče kontinentalne politike An-
glije; zmanjšanje izdatkov v gotovih
političnih akcijah, zlasti v orientu; šte-
denje v ministrstvih; vzpostavitev pa-
lamentarne kontrole o izdatkih; znižan-
je davkov, zlasti pridobinskega dav-

ka in nekaterih drugih direktnih dav-
kov.

Bonar Law je svoje ministrstvo že
sestavil in bo predložil kralju nastop-
no ministrsko listo:

Predsedstvo: Bonar Law;
finance: Baldwin;
vojna: Wilson;
zunanje posle: lord Curzon;
kolonije: lord Derby;
trgovina: Maitland;
mornarica: polkovnik Amery;
notranje zadeve: sir Griffith Bosh-
ton;
prosveta: Horne;
minister za Škotsko: Jounger;
minister za Indijo: Peel.

Zavlačevanje orijentske mirovne konference

KONFERENCA SE SESTANE V LAUSANNEU. — ANGLEŠKA ORI-
JENTSKA POLITIKA SE NE SPREMENI. — RAZOČARANJE V PA-
RIZU.

Ženeva, 23. oktobra. (Izv.) Kakor do-
znava Vaš dopisnik od podučene strani,
se bo orijentska konferenca gotovo vršila
v Lausanne. Švicarske oblasti so v to
svrhu dale na razpolago prostore zvez-
nega sodišča, tako da se konferenca ne
bo vršila v Ouchyju, pristaniškem pred-
mestju Lausanna ob jezeru, kakor je bilo
prvotno v načrtu temveč v mestu samem.
Datum še ni končno nespolno določen,
vendar se meni, da se bo konferenca pri-
čela v drugi tretjini novembra.

Anglija prosi za odgoditev.

London, 23. oktobra. (Izv.) Kakor ja-
vilja «Observer» je lord Curzon poslal
Poincareju noto, kjer predlaga, naj se za
13. novembra določena mirovna konfe-
renca odgodi, kjer pada njen pričetek
skupaj z volitvami na Angleškem.

Prevarane francoske nade.

Pariz, 23. oktobra. (Izv.) Zadnje vesti
iz Londona potrjujejo, da so se Francozi

motili, ko so po odstopu Lloyd Georgea
računali na izpremembo zunanje politike
Anglije. Iz teh vesti se vsaj z gotovostjo
razvidi, da Bonar Law ne misli prej na
rešitev neodločenih važnih vprašanj, do-
kter ni angleško ljudstvo pri novih volit-
vah izreklo svojega mnenja. V franco-
skih krogih se je menilo, da je Lloyd
George padel predvsem zaradi svoje ori-
jentske politike in da bo njegov nasled-
nik z veseljem porabil prvo priliko, da
doseže ureditev tega vprašanja. Zato je
pariške kroge zelo razočaralo, ko je an-
gleški poslanec v Parizu včeraj sporočil,
da smatra lord Curzon nadaljno odgodi-
tev orijentske konference za nujno potreb-
no. Franciji ne preostaja ničesar druge-
ga kot privoliti v to, da se konferenca
odgodi do konca novembra ali začetka
decembra, čeprav se v Parizu s skrb-
jo poudarja, da bo to pri vedno večji
nestrpnosti Turkov povzročilo le nove
zapletitve.

Draginja v Nemčiji

Berlin, 23. oktobra. (Izv.) Vsi del
katastrofalnega padca marke se bo v krat-
kem zelo povišala cena kruha. Od dan-
es naprej stane kruh brez krušne kar-
te 200 mark. 30. oktobra se bo zopet
povišal za 100 odstotkov.

KAKO NASTAJAJO SENZACIJE.

Pariz, 23. oktobra. (Izv.) Radio-aga-
tura javlja iz Soluna, da je tam razšir-
jena vest o koncentraciji jugoslovanskih
čet v bližini grško-bolgarske meje. Izgla-
da, da namerava Jugoslavija polastiti se
Soluna, ako bi kemalisti hoteli v Traciji
napredovati. Agentura sama pristavlja,
da je treba vest sprejeti z vso rezervno.
(Seveda! Saj ta nevarna koncentracija
ni ničesar drugega kakor sestanek nekaj
bataljonov naše armade pri Kumanovem,
da prisostvujejo proslavi desettletnice ku-
manovske bitke. Vest prihaja brezdvom-
no iz bolgarskega vira in zasleduje ten-
denco, vzbuditi proti nam nezaupanje v
Grčiji in tudi pri zapadnih državah. —
Ured.)

gel žarek prave svetlobe, pravega spo-
znanja. Naš svet se je lovil med razni-
mi slepili: demokratiziranje in parla-
mentariziranje Avstrije, slavizacija
habsburške monarhije ali celo s trija-
lizmom ter meglenim in abstraktnim
panslavizmom. Tedaj pa je prišlo razo-
detje kakor čez noč; Kumanovo je
preklalo naš klavirni čas na dvojce: tam
prazna, brezciljna preteklost, tu svetla,
borbe in napora polna bodočnost z jas-
nim ciljem svobode in ujedinjenja. Sr-
bija, ki si je priborila Kumanovo uri-

Ministrski svet

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Danes se
je od 10. do 12. ure vršila seja mini-
strskega sveta, na kateri je ministrski
predsednik Pašić najprej sporočil, da
ob 12.55 odpotuje na Kumanovo kralj
in kraljica, zvečer pa vlada in poslanci.
Nato je vojni minister general Vašić
prečital pismo češkoslovanskega vojnega
ministra Udržala, ki pošilja povodom
kumanovske proslave pozdrave naši
bratski armadi.

Vlada je dalje sklenila, da se na dan
kumanovske proslave podpiše ukaz o
odlikovanju vseh poslancev z redom sv.
Save IV. stopnje in o odlikovanju urad-
nikov, ki so bili predloženi za odliko-
vanje o priliki kraljeve poroke. Podpi-
sane so bile tudi razne odredbe finanč-
nega ministra in ministra za javna de-
la. Minister dr. Žerjav se je opravičil,
da zaradi slabega zdravja ne more na
Kumanovo.

Na seji je bil naposled tudi odobren
kredit 250 tisoč Din za naknadno pod-
poro sokolskemu zletu v Ljubljani.

de s svojimi sokoli tudi čez Drino in
Savo in Donavo. V ta naloga nas, ki
smo tostran črno - žolih mejnih ko-
lov, pa more obstojati v pripravah za
katastrofo, za veliki odločilni spopad.
Z Avstrijo smo v tistih kumanovskih
dneh obračunali dejansko, v polni res-
nici.

Zato ostane kumanovska obletnica
eden naših najlepših spominov, spo-
min na naše veliko zmagoslavno razo-
detje osvobodjenja in ujedinjenja.

Priprave za kumanovsko proslavo

KRALJ IN KRALJICA ODPOTOVALA V KUMANOVO.

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Danes sta
odpotovala v Kumanovo kralj in kra-
ljica. Razen tega sta odpotovala tja tu-
di grška kraljica Elizabeta in knez Ar-
zen. Kraljevo rodbino so spremlili na
kolodvor ministrski predsednik Pašić,
minister za zunanje stvari dr. Ninčič in
general Zečević. Grška kolonija v Beo-
gradu je izročila grški kraljici lep so-
pek.

Nocoj ob 7. uri je odpotovala v Ku-
manovo vlada ter okoli 40 poslancev.
Muslimanski klub ni določil nobenega
svojega zastopnika. V Kumanovo bo
govoril vojni minister general Vašić, za
njim pa predsednik narodne skupščine
dr. Lukinič. V kumanovski cerkvi bo

najprej parastos za padle vojake, potem
pa bo govoril podpredsednik narodne
skupščine Milorad Vujović.

ZASTOPSTVO ČESKE ARMADE
Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Kuma-
novski proslavi bodo prisostvovali tudi
posebni odposlanci češkoslovanske vo-
jske. Včeraj je došel v Beograd češko-
slovanski generalštabni kapitan Vanil,
danes pa general Čebek, ki sta nocoj
z našimi poslanci odpotovala v Kuma-
novo.

PROSLAVA V BEOGRADU.
Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Na dan
kumanovske proslave bo imel beograjski
občinski odbor slavnostno sejo, na
kateri bo več slavnostnih govorov.

Naraščajoč razdor med zemljoradniki

BREZUSPEŠNA POSVETOVANJA GLAVNEGA ODBORA.

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Včeraj
je tukaj ves dan do druge ure ponoči
zboroval Glavni odbor zemljoradniške
stranke. Razprava se je vodila v glavnem
o odločitvi, kje se ima vršiti glavni kon-
gres stranke, katerega naj se udeležijo
delegati vse države. Mnenja so bila de-
ljena. Desničarji so zahtevali, naj bi se
kongres vrši v Banjaluki, kamor je bil
prvotno tudi že sklican, dočim so bili le-
vičarji odločno proti temu; zahtevali so,
naj se kongres vrši v Beogradu ali pa v
kakem drugem večjem mestu države. V
burni debati so levičarji odklonili vse to-
zadevne dosedanje sklepe, vendar pa do
nove odločitve ni prišlo. Kongres v Ba-
njalučki bo zato hrzas degradiran na ob-
lastni zbor bosanskih zemljoradnikov.

Dolga razprava se je vršila tudi o za-
tevi desničarjev, naj se dosedanj tajnik
glavnega odbora Komadinič izključi iz
stranke. Svoj zahtevo so desničarji ute-
meljevali s tem, da se je Komadinič pre-
grešil zoper pravila stranke in da je kot
tajnik glavnega odbora zlorabljal svoj
položaj. Tudi so mu predbacivali, da je
pri solunskem procesu igral nelepo vlogo
špijona. Na podlagi vseh teh obtožb se
je sklenilo, da se stvar predloži razso-
dišču stranke v preiskavo in razsojo.

Kljub dolgotrajnemu zborovanju se po-
ložaj v zemljoradniški stranki ni prav-
nič razbistril. Udeležba na konferenci
glavnega odbora je bila tako slaba, da
ni bilo niti kvoruma.

Politična situacija

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Od opo-
zijske strani se širijo zopet vesti, da
se bo demokratski klub radi vprašanja
koalicije z radikalci razcepil in da
pride do jako ostre notranje politične
krize. Te vesti so tudi to pot izmišljive.
Demokratji ostanejo enotni in bodo
sodelovali pri rekonstrukciji kabineta,
ki se izvrši začetkom novembra, kakor
tudi pri vladi, ki bo vodila nove vo-
litve. Sodi pa se, da sedanji narodni
skupščini ni več prisojeno dolgo živ-
ljenje; čim se sprejme uradniški in in-
validski zakon, bo narodna skupščina
najbrže razpuščena. Kakor znano, se
morajo potem tekom treh mesecev vr-
šiti nove volitve, za katere se računa,
da se bodo vršile meseca marca 1923.

ČEŠKI PARLAMENT.

Praga, 23. oktobra. (Izv.) Jutri se
otvori jesensko zasedanje parlamenta.
Min. predsednik Švehla bo podal vladno
izjavo, finančni minister dr. Rašin pa bo
imel ekspozé o finančnem zakonu za le-
to 1923. Popoldne se sestane senat, da
sliši vladno izjavo. Debata v poslanski
zbornici o vladni izjavi se prične ta te-
den, v senatu pa prihodnji teden.

Sport

Inozemske nogometne tekme.
Dunaj: Največja senzacija nedeljskih
nogometnih tekem na Dunaju je bila iz-
redno visoka zmaga Amateurre "proti
WAF, z docela nepričakovano diferenco
8 : 0 (2 : 0). Malo manjše presenečenje
je bila zmaga Admiré proti Hakoah s
2 : 1 (1 : 0). Dosedaj se je morala Ad-
mira boriti le z manjšimi nasprotniki,
Hakoah pa predstavlja nekako veliki
kaliber, zlasti če se pogleda lanski tek-
mi med kluboma, ki sta izpadli obe v ko-
rist Hakoah s 4 : 2 in 3 : 0. S svojo
zmago si je Admira izredno ojačila svo-
je mesto za prvenstvo. Nadaljni izidi so:
Simmering : Wacker 2 : 1 (0 : 0). Sport-
klub : Herthia 2 : 1 (0 : 1). Vienna :
Floridsdorf 3 : 0 (2 : 0). Rudolphshügel
: WAC 2 : 0 (1 : 0). II. razred: Slovan
: Rennweg 6 : 0, Germania : Neubau 2 : 1
Sturm 14 : Gersthof 2 : 1.

Budimpešta: Rapid (Dunaj) : MTK.
5 : 1.

Gradec: Sturm : JAK 3 : 2 (2 : 0),
AAC : Hakoah (Gradec) 2 : 1 (1 : 0).
(Poročila o domačih tekmah so v li-
stu v sportni rubriki Ured.)

Tečaj za fresko-slikarstvo
v umetniški šoli «Probusa» se prične dan-
es, 24. t. m. Poučuje akad. slikar g. Si-
mon Ogrin. — Opozarjamo ponovno vse
naše umetnike, da ne zamude ugodne pri-
like seznaniti se s to veleznimivo pa-
nogoz slikarstva.

Vodstvo umetn. šole «Probusa»

Borza

Zagreb, devize: Dunaj 0.0615 —
0.0665, Berlin 1.27 — 1.57, Budimpešta
2.33 — 2.63, Bukarešt 39.25 — 41.25, Mi-
lan 258 — 262, London 274.50 — 279.50,
Newyork 60.50 — 61.50, Pariz 450 — 453,
Praga 203.50 — 206.50, Svica 1135 —
1145, Varšava 0.65 — 0.75, valute: dolar
59.50 — 60.50, avstr. krona 0.0828 —
0.0875, češke 201.50 — 204.50, levi 40,
funt 272, franki 440 — 445, drahme 150,
napoleoni 245, marke 1.38 — 1.68, leji 40,
švic. franki 1115 — 1125, lire 252 — 256,
poljske marke 0.70.
Banka za Primorje 127.50.
Brodsko banka 67 — 70.
Hrvatska eskomptna banka 163 — 16
Jadranska banka 400 — 425.
Jugoslovenska banka 105 — 110.
Ljubljanska kreditna banka 200.
Slavonska banka 101 — 103.
Praštediona 1065 — 1070.
Rečka pučka banka 65 — 66.
Slovenska eskomptna banka 175.
Srpska banka 149 — 150.
Dubrovniska parob. družba 1150.
Narodna šumska industrija 92.50 — 94.
Slavonija 107 — 110.
Union 575 — 600.
Trboveljska premog. družba 275 — 280.

Beograd, devize: Newyork 59.50, Lon-
don 270, Milan 258, Pariz 452, Praga 199
Ženeva 1070, Solun 155, Sofija 40, Bu-
karešt 37.50, Dunaj 1.37, Dunaj 0.079, Bu-
dimpešta 2.39.

Dunaj: Zagreb 319.75 — 320.25, Beo-
grad 1279 — 1281, Berlin 18.25 — 18.35,
Budimpešta 28.95 — 29.05, London 328.300
— 328.900, Milan 3046 — 3154, Newyork
73.625 — 73.775, Pariz 5374 — 5386, Pre-
ga 2417 — 2423, Sofija 489.50 — 490.50,
Varšava 620 — 630, Curih 13.435 —
13.465, valute: dolarji 73.200 — 73.500, le-
vi 473 — 477, marke 18.15 — 19.15, fun-
ti 327.700 — 328.700, franc. franki 5315
— 5345, lire 3012.50 — 3027.50, dinarji
1258 — 1262, poljske marke 6 — 6.30, le-
ji 459 — 461, švic. franki 13.350 — 13.410
češke krona 2405 — 2415, madž. krona
28.65 — 28.85.

Praga, devize: Berlin 0.64 — 0.84, Cu-
rih 558.50 — 561.50, Milan 127.25 —
128.75, Pariz 224.25 — 225.75, London
136.25 — 137.75, Newyork 30.7750 —
30.9750, Beograd 54 — 54.50, Sofija 20.50
— 20.95, Dunaj 0.0365 — 0.0465, Varšava
0.1750 — 0.2750.

Curih: Berlin 0.1375, Newyork 548,
London 24.42, Pariz 39.95, Milan 22.75,
Praga 17.95, Budimpešta 0.2175, Zagreb
2.40, Bukarešta 3.42, Sofija 3.75, Varšava
0.0450, Dunaj 0.0072, avstr. krona 0.0078.

Berlin: Italija 16.708 — 16.792, London
18.204.37 — 18.295.63, Newyork 4074.78
— 4095.22, Pariz 29.675 — 29.835, Svica
74.064 — 74.436, Dunaj 5.60 — 5.64, Pra-
ga 132.16 — 132.84, Budimpešta 1.60 —
1.63, Sofija 2917 — 2937

„Narod Srbov, Hrvatov in Slovencev je eden“

Udeleženci zagrebškega kongresa pričakovali, da se v Ljubljani takoj po kongresu pojavi »I. jugoslovenska zajednica«, ki je s svojim vstopom v volilni boj — ne zato, da onemogoči volilno zmago v občinski svet staremu sovražniku Ljubljane in jugoslovanski misli, rimskega klerikalizmu, — zadala občuten udarec Jugoslovanstvu. Oni, ki so v svoji naivnosti in nepoznavanju razmer mislili, da bi se s separatisti vendar le dalo govoriti ter jih morda pridobiti za idejo narodnega edinstva in so se zato udeležili kongresa — ti bodo bridko razočarani, ko prečitajo volilni oklice ljubljanske »I. jugoslovenske zajednice«, ki govori o treh jugoslovanskih narodih.

Kar pri nas gleda v bodočnost in ne v preteklost ter ima pred očmi ideal srečne in mogočne Jugoslavije, se je moralo, če ne preje, vsaj po prebratu ostrejši avstrijskega mentaliteta glede narodnosti Jugoslovanov.

Demokratska stranka si je kot prva zapisala jugoslovansko misel na svoj prapor in ima kot prvo točko svojega programa, deklaracijo o jugoslovanski naciji, ki se glasi tako: »Demokratska stranka smatra narod Srbov, Hrvatov in Slovencev za nacionalno celoto, enotno po krvi in jeziku in po svojem čustvovanju, po kontinuiteti ozemlja, na katerem nerazdvojeno živi in po skupnih življenjskih interesih svojega narodnega območja. Dosednja takemu svojemu razumevanju narodnega edinstva in cilju krepitve narodne državne enotnosti za eno samo jugoslovansko narodno in državno misel, izključuje demokratska stranka vse zgodovinske, plemenske, verske in pokrajinske razlike kot razlog in podlago za politično in administrativno ureditev in posebno mejno izločitev. Demokratska stranka bo negovala in razvijala v najširših slojih zavest o edinstvu našega naroda in države, stremela za tem, da se to edinstvo izrazi v vseh političnih, društvenih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih, obenem bo pa pobijala vsako delovanje separatizma, demagogije in pomanjkanje javne družbene morale.«

Značilno je, da so ljudje, ki so bili že večerjati na volilnih mestih JDS, danes izdali prvo temeljno točko njenega programa s tem, da so podpisali manifest »Zajednice«.

Jugoslovansko Sokolstvo (glej »Sokolski Glasnik« št. 1. l. 1919.) razglasa ob ujedinitvi na prvem mestu svoje svečane deklaracije, da je narod Srbov, Hrvatov in Slovencev eden. Danes je prva dolžnost poslednjega Sokola, da prisega na to svečano deklaracijo.

Le oni, ki ne zna, ali ne more podrežati svojih interesov narodnim, le oni, ki ne ljubi svoje nove države bodisi radi zaslepljenosti, bodisi radi antagonizma, le oni, ki je prijatelj kaosa, se more izjavljati proti čisti jugoslovanski nacionalni ideologiji in za misel treh narodov. »Zajednica« se je postavila s svojim manifestom odkrito na stran klerikalcev in drugih separatistov, tudi stoječih na stališču, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi trije različni narodi, ki nas združuje samo mednarodno priznana skupna meja, katera pa ne sme biti nobena ovira za popolnoma samostalen, eventualno nasprotujoči si razvoj vsakega posameznega teh treh narodov!

Tako razlaga ideologijo zagrebškega kongresa ljubljanske »jugoslovenske zajednice« v svojem volilnem programu. Prepričani smo, da bi veliko udeležencev zagrebškega kongresa zapustilo kongres v onem trenutku, ko bi se on jasno izjavil proti narodnemu edinstvu. V »jugoslovanski zajednici« se nahajajo tudi taki ljudje, ki »samo radi lepšega« ne prestopijo javno v klerikalni tabor, strinjajo se pa s klerikalno politično ideologijo popolnoma. Za te in njim podobne ljudi je ustvarjena ljubljanska »jugoslov. zajednica«, ki ima to nalogo, da skriva ljubljanski separatizem pod — jugoslovanskim imenom!

Da, z jugoslovanstvom nastopajo »zajedničarji«, ker se dobro zavedajo, da je Ljubljana jugoslovanska po svoji veliki večini. Ampak svojih pravih separatističnih namenov vendar niso mogli prikriti, izdali so jih s svojimi »trema narodi« in zato bo nastopilo proti njim vse, kar resnično jugoslovansko misli in čuti. Nastop »zajednice« ostane pač samo neznatna epizoda.

Narod Srbov, Hrvatov in Slovencev je in mora biti eden.

Seja celjskega občinskega sveta

Celje, 23. oktobra.

Začetkom seje ob 18. uri naznani župan dr. Hrašovec, da je občinski odbor in mestno uradništvo vabljeno na slavnostno proslavo kumanovske zmage, ki se vrši 24. t. m. ob 8. uri v farni cerkvi, in nato k predavanju v Kralja Petra vojašnici.

Solski in kulturni odsek predlaga, naj se občinske takse od gledaliških predstav ne zahtevajo. Tudi zaostale terjatve naj se črtajo. Sprejeto. Mestni osnovni šoli se dovoli 10 tisoč kron podpore, da si nabavi najpotrebnejše učne knjige za revne šolarje. Električno razsvetljavo pri običajnih predavanjih in kurzih Ljudskega vseučilišča plača mestna občina.

Prošnja mestnih delavcev za enkratni letni dopust se vrne odseku s predlogom, da se reši principielno vprašanje delavskih dopustov za vse mestno delavstvo.

Vprašanje elektrifikacije celjskega okoliša potom falske elektrarne se preloži na poznejši čas, ko bo dana podlaga za razpravo. Mesto obratovodje v mestni klavnici se začasno odda vpokojenemu detektivu Antonu Grajzlu v Celju. Po poročilu finančnega odseka se sklone principielno, da se nikdo ne more opravičiti od plačanja občinskih taks, vsled česar se javnost opozarja, da ne vlaga več takih prošnji, vsled kojih trpe stranke nepotrebne stroške. Sklene se realizirati državno posojilo pri kakem celjskem denarnem zavodu, ki ni član sindikata. Zviša se zavarovalnina pri mestni plinarni in se porazdelijo na stroje in aparate večje vsote nego na zidovje. Določi se najemnina za poslopje rudniške šole, ki se mora odslej plačevati v naprej, kakor to določuje najemniški red za mesto Celje. Zaostala najemnina se ne odpisuje, ampak se dovoli za plačilo rok do 1. januarja 1923. Odobri se nakup kino-aparata za meščansko šolo v znesku 6 tisoč dinarjev.

(Seja se je sinoči še nadaljevala, vendar pa poročila nismo mogli dobiti, ker posluje celjska pošta samo do 9. zvečer. Ured.)

Politične beležke

+ Zagrebška afera dr. Žerjave. Poročali smo pred nekaj dnevi, kako je »Slobodna Tribuna« v Zagrebu napadla ministra dr. Žerjavo radi imenovanja ravnatelja »Osrednjega urada delavske zavarovalnice«. Očitala mu je, da hoče imenovati g. Jakliča za ravnatelja zato, da bo pobral 400 milijonov vlog. Mi smo poudarjali, da je delavska zavarovalnica avtonomna, ki po lastni volji voli predsednika, minister za socialno politiko ga pa potrjuje. V soboto je bil za ravnatelja »Osrednjega urada« soglasno izvoljen gosp. Vilim Bukšeg, kar je najboljši dokaz, kako grde so bile klevete, s katerimi se je zopet napravilo novo, takozvano zagrebško afero dr. Žerjave. Nanovo je ugotovljeno, da je razna gospoda sicer zelo spretna v aranžiranju afer, da pa vedno zleze pod klop, ko je treba klevete dokazovati.

+ Klerikalno - komunistične težave. Korarska kandidatska lista še vedno ni gotova. Naletela je zadnje dni na velike težave radi nosilcev liste. G.

Perišu so vsi priznavali prvenstvo, ker ga vsi poznajo kot »Blažev žegen«. Za drugo mesto so se pa teple komunisti in klerikalci. G. Lemež je menda že grabil po klobuku, ako ne bi bil drugi kandidat komunist. Nato so se klerikalci vdali in prišlo sedaj šele na tretje mesto. Zato pa dobi Peričeva grupa 8 mandatov, komunisti 12, vse ostale pa klerikalci. Seveda se za vse to spor še nadaljuje. Veliko prerekanja je tudi med klerikalci samimi, ker se katoliški kapitalisti hudujejo, da je Kremžarjeva delavska organizacija napravila kompromis s komunisti, ne da bi vodstvo SLS sploh kaj vprašala.

+ Klub demokratskih poštinih nametencev se je 19. t. m. spontano ustanovil. Na sestanek je prostovoljno prišlo do 100 ljudi, nekaj tudi takih, ki niso ali pa vsaj do sedaj niso bili demokratskega mišljenja, ki pa so dobro vedeli, da so klub ustanovili ljudje, ki nikogar ne silijo k pristopu in tudi nikogar ne pade od sebe. Na sestanku je krožila polja, katero je lahko vsakdo podpisal ali pa tudi ne. Terorja ne poznamo, pač pa smo prav zaradi terorja, ki ga uganjajo med našimi ljudmi, zlasti med nižjimi uslužbenci demagogi - pristaji NSS, ustanovili ta klub, v katerega hočemo spraviti vse ljudi, ki poznajo še kako drugo vprašanje in ne samo žledčeno. Znak, da smo mi politično najzavednejši, so imena članov, ki so že pri prvem sestanku brez pritiska podpisali izjavo. Namen našega kluba ni, da bi v službo uvedli politiko, zunaj službe pa mi čutimo, da je naša sveta dolžnost, pobijati vaše demagogstvo in širiti zaupanje v državo in v njej. Posebno še, dokler bo sedel v njej minister dr. Žerjav, ki nima drugega greha na sebi, kakor da posveča vse svoje sile narodu in državi. O nedopustnem političnem eksponiranju tu ni govora, pač pa bi vam lahko postregli z eklatantnim primerom političnega eksponiranja ljudi druge sorte. Le protestirajte, nam pa se zdj zelo častno, sedeti v takem klubu, kjer izzvani vsaka beseda v pravi ljubezni do države. Političnih pravic svojim priganjačem, in če bi bili na najvišjih upravnih ali pa tudi sicer važnih mestih, vi seveda ne boste kratili, nam pa samo milostno dovolj, nam pa se nemo gledati, kakor drugi agitirajo, priganjajo in po posebnem receptu širijo malkontentstvo. Mi ne pritiskamo nikogar od zid, ker v službi poznamo samo službo, izven nje pa popolno politično svobodo vsakega državljanca. Toliko v odgovor »Jugoslaviji« na njen napad. — Demokratski poštarji.

Prosveta

Ljubljanska drama
Torek, 24.: Zaprtro.
Sreda, 25.: Živi mrtvec. Izv.
Četrtek, 26.: Jack Straw. B.
Petek, 27.: Živi mrtvec. C.
Sobota, 28.: Hedda Gabler. Gostovanje gospe Marije Vere. Izv.
Nedelja, 29.: ob treh popoldne Hlapci. Izv. Ob osmih zvečer Živi mrtvec. Izv.

Ljubljanska opera
Torek, 24.: Tajnost. E.
Sreda, 25.: Zaprtro.
Četrtek, 26.: Triptychon. A.
Petek, 27.: Zaprtro.
Sobota, 28.: Jenufa. Proslava praznika osvobodjenja češkoslovaškega naroda. Slavnostna predstava pod protektoratom konzulata češkoslovaške republike v Ljubljani. Izv.
Nedelja, 29.: Lakme. Izv.

Mariiborsko gledališče.
Torek, 24.: »Ilirci«. B.
Četrtek, 26.: »Baron Trenk«. A.
Sobota, 28.: »Satan v ženski«. B.
Nedelja, 29.: »Baron Trenk«. Izv.

Lunaček: Ilirci. Danes v torek uprizori slovensko narodno gledališče v Mariboru Lunačkovo dramo v treh dejanjih »Ilirci«. Godi se za dobe Bachov

vega absolutizma leta 1845. Premijera je bila po prevratu v Zagrebu. Avtor je svoje delo znova pregledal. Lunaček je hrvatski pisatelj, feljtonist »Obzorov« in gled. kritik.

Mariiborsko gledališče v Mestnem domu je bilo v nedeljo pri obeh predstavah zopet razprodano. Še predno si vstopil v dvorano, si srečeval vračujoče se žalostne malčke: temu je zmanjkalo kronice, oni je prišel prepoznati blagajni itd. Odraslo občinstvo je ravno tako uživalo to miniaturno gledališče kakor deca. Vse je prišlo s predsojdom, češ »pa si pogledajmo ta Gašperiteater«, pa večina teh je bila razočarana že pri prvih scenah: tako vestno, okusno in do malenkosti premišljeno je delo gospe Klemenčič. »Princ Rožnjevica« kaže na vsak način velik napredek. Prizor na čarovniškem vrtu v II. dejanju je učinkoval nad vse, pa tudi ostale slike so bile izborne. Vloge so bile izvrstno zasledene, prednašanje zelo okusno in kar je posebno treba poudarjati: opaziti je fin čut v vsakem oziru. In to je prav. Stokrat naj se premisli vsaka stvar, predno jo serviraš otroku. — Pri dosedanjih predstavah je bilo navzočih tudi mnogo dijakov, umetnikov in inteligence. Posebno nas starše veselilo, da bomo vsaj ob nedeljah vedeli, kam naj peljemo svoje otroke. Ker idealnejše zabave pozimi za deca v Ljubljani ne poznamo. Moještru Klemenčiču pa k napredku iskreno častitamo. O. G.

Hudožestveniki v Zagrebu. Moskovski hudožestveniki odpotujejo na turnejo v Ameriko. Pravkar prihajajo iz Švedije in Berlina v Prago, kjer nastopijo pod vodstvom ravnatelja Stanislavskega. Uprava zagrebškega kazališča je povabila hudožestvenike, naj bi pred svojim odpotovanjem preko morja gostovali v Zagrebu. Uprava je dobila odgovor, da se povabilu radi odzovejo ter da prireče 7 predstav. Gostovanje začne 10. decembra t. l. Na repertoarju imajo poleg že znanih dram in komedij Alekseja Tolstega »Car Fjodor Ivanovič«. Ali bi ne bilo mogoče pridobiti hudožestvenike tudi za Ljubljano?

Sokolstvo

I. Jugoslovanski vsesokolski zlet. Seja likvidacijskega odbora se vrši v sredo dne 25. oktobra točno ob 6. uri zvečer v savznih prostorih v Narodnem domu.

Mariiborski Sokol je uvedel kratke tedenske nagovore o aktualnih zadevah, ki morajo zanimati Sokola. Pretekli teden je priredil tudi poseben predavateljski večer, na katerem je govoril br. Kovačič o Zupančičevi »Dumi«. V četrtek dne 26. oktobra ob 20. uri bo predaval v mali dvorani Narodnega doma major Petković o kumanovski bitki.

Sport

Ilirija : Sportverein Celovec 5 : 1 (2 : 1).

(Boj dveh neenakih nasprotnikov.) Naša Ilirija je v nedeljo zmagala. Ze vnaprej moram povedati, da glede nedeljske tekme nikakor ne gre, da bi se eno moštvo sodilo z istim merilom kot drugo, ker bi se s tem storila krivica prvega in drugemu. Nikakor ne smemo podcenjevati zmoglosti našega prvaka, vendar pa tudi ne smemo povzdigovati njegove zmage v deveta nebesa s izrazi »sijajna zmaga« itd., ker bi s tem zopet delali krivico celovskemu moštvi, ki je, ako upoštevamo, da je nastopilo za sebe na kolikor toliko kočljivih tleh, zastopalo svoje barve in stopnjo svoje nogometne umetnosti na prav časten način. Toliko za uvod, da se bo nedeljska tekma pravilno in pravično ocenila.

Ilirija je nastopila s dvema rezervama — manjkala sta Oman in desno krilo Zupančič. Oba »rezervista« sta sicer storila, kar je bilo v njuni moči, vendar pa se je odsotnost igralcev iz prvega moštva zelo občutila. Mogoče je bila igra napadalne vrste — zlasti v prvi polovici — vsled tega nekako »razcefrana«. Najboljši v napadu je bil vsekakor Učak v desni zve-

st, ki je s svojo, taktično premišljeno in tehnično lepo igro prekosil celo Vidmarja, ki pa je bil v ostalem tudi v nedeljo na svojem mestu. V naši krilski vrsti se je odlikoval srednji krilec G. Zupančič, koristen v enaki meri obrambi in napadu. Njegov brat L. Zupančič se odlikuje z dolgimi strela na gol. To je menda njegova specialiteta. Branila sta bila razven nekaterih tehničnih napak dobra. Z zadostnim lahko ugotovimo, da je bil g. Pretnar to pot izredno dostojen, in želim le, da ostane pri tem. Vratar g. Pelan ni imel mnogo dela. Pokazal pa je, da je — in to smo vedno trdili — zelo dober golman, ki obrani tudi izredno težke strele.

Celovčani so mladi, ambiciozni igralci, ki imajo v svojem moštvi nekaj prav talentiranih članov. Omeniti moramo predvsem izredno sposobnega in poštenovalnega vatarja. Njegova zasluga je, da zmaga Ilirije ni bila večja. Branil je žoge sigurno in mirno. Dobra sta tudi srednji napadalec in desno krilo, ki pa je bil žalihog premalo zaposlen. Odlikoval se je s svojimi lepimi centri. Krilci so bili slabši. Od branilcev je levi bolj ugajal.

Začetkoma so imeli gostje tremo in so dosegli vodstvo le vsled tega, ker se tudi domače moštvo dolgo ni moglo znajti. V drugi polovici so domači smatrali nasprotnikova vrata za trdnjavo ter pričeli s pravcati obleganjem. Branilca Ilirije sta stala celo na srednji črti ter tam odbila vse, kar je izgledalo, da bi lahko postalo nevarno. Ilirija je bila v popolni premoči.

Sodil je g. Vodišek. Občinstva je bilo z ozirom na neprijetno vreme mnogo, Ilirija rez. : komb. Jadran 0 : 1.

Zunanje nogometne tekme.

Zagreb: Dogodek dneva je bila prvenstvena tekma Hašk : Gradjanski. Hašk je zmagal 5 : 4 (2 : 1 : 0). Zanimanje med občinstvom, ki je napolnilo igrišče je bilo izredno veliko.

Croatia : Viktorija 1 : 1 (0 : 1).

Sarajevo: Jugoslavija : Concordia 8 : 0, Sašk : Slavija 3 : 1.

(Inozemske tekme priobčujemo na prvi strani!)

Objave

* Novinarske legitimacije. Centralna uprava »Jugoslov. novinarskega združenja« je izdala nove legitimacije za svoje redne člane. Ker s tem preneha veljavnost starih legitimacij, naj se javijo vsi oni redni člani ljubljanske sekcije, ki novih legitimacij še niso prejeli, pri tajniku sekcije in naj prinesejo tudi svojo fotografijo, ali pa platnice stare legitimacije s fotografijo.

* Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Mariberg. Interesente se opozarja na razpis v Uradnem listu.

* Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo v Ljubljani opozarja, da se vrši prihodnja javna odobrova seja v sredo dne 25. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. — 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, prillično.

* Društvo »Soča« v Ljubljani naznanja, da prične v soboto dne 28. t. m. z rednimi predavateljskimi večeri. Svoje sodelovanje je zagotovila cela vrsta naših znanstvenikov, literatov, opodabljalnih umetnikov in politikov. Predavanja se bodo vršila v novo prirejenem salonu restavracije pri »Levu« na Gosposvetski cesti, Dne 28. t. m. bo predaval vseučiliški profesor g. dr. Pavel Grošelj. Začetek točno ob 8.30 zvečer. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

* J. A. D. »Triglav«, podružnica Ljubljana, poziva svoje člane, da se udeležijo s trakovi polnoštevilno slavnostnega predavanja o kumanovski bitki, na univerzi v torek, 24. t. m. ob 11. uri v zbornični dvorani. — Odbor.

* Izgubila se je v nedeljo zvečer na potu od Domžal v Ljubljano odeja, na eni strani črna, na drugi tigrasta. Pošten najditelj se naproša, da proti nagradi obvesti tovarno I. Bonač, Čopova cesta 16 ali pa odejo istotam odda.

GABRIJELA ZAPOLSKA:

Ljubezen na počitnicah

Roman.

»Žrtvovala sem mu najlepša leta svojega življenja,« je nadaljevala, »odrevela sem poleg njega in sem pozabila, da imam tudi pravico do življenja.«

Ponosno se je vzravljala in je bila krasna v svoji razdraženosti. Njen rožnati tilnik, obdan od zlatih kodrov, je blestel iz gub bele jutranjke, njeno bujno telo se je svetlikalo skozi tanko, belo tkanino. Poržicki je mislil nehoti na kočeno postavlo njenega moža...

»Aali zaslužuje kaj drugega?« mu je prihajalo na misel. »Moje mišljenje, moje želje niso nikoli našle razumevanja. Vse, kar sem rekla, je omalovaževal in osmešil!«

»Ali res? Prej ste vedno dejali, da sta si stala hladno, toda uljudno nasproti.«

»Bodisi kakorkoli,« je odvrnila izmučena.

»Vem samo, da pojdem proč od njega.« Poržicki je čutil, da jej ne sme prigovarjati, niti odgovarjati. Njena razdraženost je prehajala tudi nanj. Spoznal je, da se jej je približal preveč lahkomišljeno in je tako dolgo ključal na ledenem oklepu, da se je s svojimi žarečimi besedami in gorečimi poljubi dototil do njene individualnosti. Poleg

tega mu je njena strastna ljubezen obetala razkošen svet užikov, ki se jim njegov čutnočustveni temperament ni hotel odreči. Sklonil se je nad njo in jo objel. Ni se mu branila, dvignila je svoje lepe, solzne oči k njemu in mu je pogledala v obraz.

»Ne mogla bi več živeti brez tebe,« je rekla tiho. »Tudi jaz bi ne mogel živeti brez tebe!« je ponovil kakor odmev.

Opajala sta se z vročim dihom, z vonjem las in z magnetičnim tokom, ki je prehajal iz oči v oči.

»Vzemi me seboj! S teboj pojdem, kamor hočeš!«

»Dobro, dete, dobro!«

»In ostaneva za vedno skupaj?«

»Za vedno!«

»Do smrti!«

»Do smrti!«

Njune ustnice so se združile. Vroč drget ju je preletaval. Sapa jima je zastajala v prsih... Naposled se je osvobodila njegovega objema, blede, z zaprtimi očmi; jecjala je:

»Pusti me sedaj!«

Izpustil jo je, a je obstal poleg nje. Zdel se je sam sebi prav majhen spričo tega, kar je bila pripravljena storiti zanj. Bistroumno je pregledal vse, čemur se odpove zaradi njega. Svoje socialno stališče izgubi, svoje dobro ime, kot ljubica igralca se preda ljudskemu zanikanju, dobojevati mora bolestrni boj z možem in se ločiti od sinov Vse

to je kakor temna senca vršelo mimo njega.

Tudi on je hotel kaj žrtvovati. »Vse povem tvojemu možu, to bo najboljše,« je dejal nepričakovano.

Toda planila je prestrašena pokoncu: »Prepovedujem ti! Ničesar mu ne poveš! Lahko bi se zgodila nesreča. Prisezi mi! Daj mi častno besedo, da boš prav tak do njega, kakor doslej, ali pa še bolj!«

»Zakaj!«

»Ne maram, da bi sumil kaj. Nočem, da bi me oviral v mojih sklepih. Nočem!«

Oprijela se je njegovih rok in ga je proseče gledala. Solze so jej zarosile oči. Ta pogled mu je vzel vse moči.

»Dobro torej, obetam ti, da storim vse, kar boš hotela,« je šepetal in iskal njena usta.

»Dragi! Dragi!« je vzklikala in se privila k njemu. »Videl boš, kako dobro ti hočem biti.«

Stemnilo se je. Seje sedaj sta zapazila, da ju obdajata večerne sence in da se lahko »mož«, kar je vkljub vsemu še vedno bil, vrne vsak hip.

»Pojdi sedaj, pojdi!«

Spremila ga je do praga. Še enkrat jo je privil tesno k sebi.

»Moja! Moja!«

Vsa bol je izginila iz njenega areca. »Tvoja! Tvoja!«

Odšel je tiho, kakor je prišel ter nesel seboj prenehanje, da je razrušil

vso obitelj. V prsih mu je plahutalo srce kakor ptič pred grozo nevihte.

Gredoč skozi vežo je zaslišal pred pragom glasove Zebrowskega in Pite. Kakor blazen je planil v svojo sobo in se zaklenil. Pogled mu je padel na materino fotografijo. Zdelo se je, kakor da mu njen sladki obraz ponavlja besede, ki jih je nekoč pisala: »Ze zaradi Pite!« ... »Če pa vzame Tuska Pito seboj, potem otrok ne izgubi mater,« se je opravičeval pred seboj.

Pita je šla pravkar preko dvorišča, da naroči nekaj pri gospodinji. Njen obraz je bil v večernem mraku tako bel, kakor da je izrezan iz oblata. Ko je Pita zagledala pri oknu Poržickega, je nevoljno pogledala v stran.

»Otrok slutiti nekaj!« si je mislil Poržicki. Instinktivno me mrzi.

Sel je od okna proč in je sedel k peči v najtemnejši kot.

»Dobro hočem biti do nje,« si je mislil, »skrbel bom, da jo dobro vzgojim... postopati hočem z njo, kakor da je moj lastni otrok.«

Nekaj se je zgnilo v njegovi glavi in v njegovem srcu. Spomnil se je Ane in še nekega drugega otroka, malega dečka, ki ga ni poznal, in ki je umrl par tednov po rojstvu na vodeni v glavi, kakor mu je pisala otrokova mati, mlada igralca - začetnica iz province. Njegova otroka!

In objela ga je velika tuga, ki se nas navadno polti, kadar se v globi-

ni naših možganov vzbudi spomin onega, kar bi želeli, da je davno mrtvo in pokopano...

Veter, ki je prignal oblake, jih je zopet razpodel. Svetlo in blesteče je vstajal mesec v avreoli čistega obzorja, ki mu je služilo kot ozadje. Zebrowski so sedeli pri čaju. Tuska je strogla svojem možu ter mu podajala sladkorja, mleka in kolačev. Skozi odprta okna je vel mil zakopanski večerni zrak. Zebrowski, ki je bil ob svojem prihođu v Zakopane izredno zgovoren, je danes molčal; njegov obraz je izražal resnobo in skrb. Toda obraz je mnogo. To je dražilo Tusko še bolj. Postavila je predenj drugo porcijo jagod. Zebrowski se je obotav, ljal nekoliko:

»Ali so jagode drage?«

»Da!«

»Potem jih pustimo raje za jutri,« je dejal z vzdihom.

»Pozabljaš, da je zdravnik meni in Piti naročil, naj uživava mnogo sadja. Jaz se rada odpovedujem; ali Pita...«

Zebrowski je postal jako žalosten. Vendar je rekel:

»Če ni večje nesreče... Prosim, jejta!«

Tuska je odrinila krožnik.

»Hvala! Pita, jej ti!«

»Tudi jaz se zahvaljujem, mama!«

Mati in hči sta postopali solidarno, in obe sta se kazali užaljeni.

(Dalec prihodnjik.)

* **Odhod kraljeve dvojice in poslanec na Kumanovo.** Včeraj ob 12-55 sta odpotovala kralj in kraljica z dvornim vlakom na Kumanovo, da se udeležita tamkajšnjih velikih svečanosti. Z istim vlakom je odpotovala v Atene grška kraljica Elizabeta.

* **Kumanovska proslava v Sloveniji.** Povodoma kumanovske svečanosti se vrši danes, dne 24. oktobra ob 10. dopoldne v ljubljanski stolnici spominška služba božja za padle bojevnike za osvobodjenje in ujedinjenje. V pravoslavni kapeli se vrši služba božja ob 9., v evangelijski cerkvi pa ob 10. Po deželi se vrši spominška svečanost dne 24. t. m. samo na sedežih okrajnih glavarstev in garnizij, povod drugod pa dne 26. t. m. Slednjega dne se namreč po navodilu oddelka za prosveto in vere vrši kumanovska svečanost po vseh šolah, veled tega, ker vseh šolskih vodstev do 24. oktobra ni mogoče obvestiti.

* **Hrvati na kumanovski proslavi.** Iz Hrvatske in Slavonije se udeležijo današnje proslave na Kumanovem zastopniki zagrebske univerze, župani mest Osijek, Karlovac in Požega, nadalje zastopniki zagrebskega veleposlaništva, trgovski in obrtni zbornice v Zagrebu, sokolskih žup, hrvatsko-slovenskega gospodarskega društva, Zveze dobrovoljcev in Zveze jugoslovanskih pomorcev. Delegacija je odpotovala v nedeljo v Beograd in včeraj iz Beograda na Kumanovo.

* **Marija kneginja Vojnović.** V nedeljo je umrla v Zagrebu v bolnišnici usmiljenih sester ga. Marija kneginja Vojnović, mati pesnika Ive Vojnovića in znanega političnega historika dr. Luja Vojnovića. Pokojnica je bila rojena leta 1836. in je bila soproga dr. Koste Vojnovića, profesorja na zagrebski univerzi in dolgoletnega poslanca v hrvatskem saboru. Stanovanje dr. Koste Vojnovića je bilo shajališče ilirskih prepovedovcev Preradovića, Vuka Karadžića, Klaića itd. Marija Vojnović je morala v svetovni vojni pobegniti v Italijo, a so jo tudi tam zapeli in internirali. Bila je osvobodjena šele na energično intervencijo francoskega poslanstva v Rimu Barreca, nakar je odšla v Francijo, kjer je zbolela. Po ozdravljenju se je vrnila v domovino, a jo je dohitela smrt v Zagrebu. Truplo odlične rodoljubkinje bo prepeljano v njeno rojstno mesto Dubrovnik.

* **Odlikovanje našega poslanika v Bukarešti.** Kakor poročajo iz Beograda, je rumunski kralj Ferdinand odlikoval ob priliki kronanja našega poslanika Čolak - Antića, ki odide sedaj v Beograd kot minister dvora, z velikim križem rumunske zvezde.

* **Novi češkoslovaški generalni konzul v Trstu.** Tržaška «Edinost» poroča, da je prevzel posle generalnega konzulata v Trstu novoimenovani konzul Edvard Machatý, ki je bil dosedaj legacijski svetnik pri češkoslovaškem poslanstvu v Berlinu.

* **Izpremembe v naši diplomaciji.** Beograjske «Novosti» poročajo: G. Dragomir Janković, minister dvora, je imenovan za poslanika v Madridu, a na njegovo mesto pride g. Čolak - Antić, naš sedanji poslanik v Bukarešti. Mesto poslanika v Bukarešti je dodeljeno g. Rajku Vistroviću, dosedanjemu konzulu v Berlinu. Generalni konzul g. Kostić je določen za Kairo, a sekretar Šumenković je dobil naslov konzula v Zairu. Konzul v Marseillu g. Pečar je odpuščen iz državne službe, ker je bil v zvezi z avstrijskim poslaništvom. Končno je imenovan za ravnatelja političnega oddelka g. Branko Lazarević, dosedanji ravnatelj g. Miroslav Janković pa je določen za odpravnika poslov v Bruslju.

* **Petdesetletnica priznanske bogoslovne fakultete.** Te dni se je vršila v Prizrenu proslava 50letnice obstoja tamošnje pravoslavne bogoslovne fakultete. Na proslavi so posebni odposlanci zastopali kralja in kraljico ter vlado. Fakulteta je bila ob tej priliki odlikovana z redom sv. Save I. razreda.

* **Državnim uslužbencem!** Z današnjim dnem pričnemo pričevati «Izpremembe o vladnem predlogu uradniškega zakona» po poročilu, kakor ga pripravila gosp. poslanec prof. Reinser za plenum zakonodajnega odbora. — To poročilo se sestavlja po sklepih pododbora za proučevanje vladnega projekta in bo plenumu zakonodajnega odbora predloženo 31. t. m.

* **Jugoslovanski akademiki na Poljskem.** Poljski list «Kurjer Krakowski» piše v eni svojih zadnjih števil, prav simpatično o naši akademski omladini, ki študira v Krakovu. List iskreno pozdravlja jugoslovansko omladino in naglašja, da je postal Krakov v zadnjem času pravo ognjišče življenja jugoslovanskih akademikov, ki študirajo izven svoje domovine v raznih slovanskih krajih. Jugoslovanski akademiki trumoma zapuščajo Prago in bite na Poljsko, kjer so življenjski pogoji mnogo cenejši in boljše. Naša omladina je bila na Poljskem, v Krakovu, Lvovu in Varšavi bratsko sprejeta. Sam rektor in tajnik krakovskega vseučilišča sta se zavzela, da preiskrbita našim dijakom čim udobnejša bivališča. Hrana jim je zagotovljena v akademski menzi. Naši dijaki so si ustanovili svoj lastni akademski klub «Slovenski Jug», ki skrbi tudi za ekonomski položaj svojih članov. Pretež-

na večina naših dijakov študira na Poljskem medicino, mnogo tudi rudarstvo, nekoliko pa jih obiskuje akademsko umetnost. Klub «Slovenski Jug» namerava pridobiti tudi jugoslovansko akademijo, da vpozna tudi širše krakovsko občinstvo s kulturo svoje domovine.

* **Nova odredba vojnega ministrstva.** Ministrstvo vojne in mornarice je izdalo novo odredbo, glasom katere se mora vsak mož, ki je naš državljan in nad 18 let star v slučaju potovanja iz enega kraja v drugega, prijaviti vojaškemu uradu občine iz katere se seli in v katero odhaja. Izvzeta pa so potovanja, če kdo namerava oditi iz enega kraja v drugega za manj nego 30 dni. Vsi oni, ki bi se pregrešili proti tej naredbi, bodo v prvem slučaju kaznovani z disciplinarnim zaporom, v ponovnem slučaju pa bodo kot vojaški begunci kaznovani po zakonih vojaško-kazenskega zakonika.

* **Osebnost dne 25. oktobra slavi v Celju 25letnico srednjega zakona g. Ivan Rebeke.** Ključavničar in tovarnar s svojo soprogo Josipino. Ime g. Rebeke je danes v obrtnih in političnih krogih znano po vsej Jugoslaviji. V skromnih razmerah je začel kot navdušen in vsestransko delaven narodnjak v Celju svojo obrt, ki jo je povzdignil danes do svetovnega slovesa. Pridno je organiziral poleg svoje obrti vse slovensko obrtniško in delavstvo: «Obče slovensko obrtno društvo», «Zveza južnoštajerskih obrtnih združenj», «Slovensko delavsko podporno društvo», «Trgovsko-obrtna kreditna zadruga v Celju», marljivo «Celjsko obrtno društvo» in postrime po deželi so sadovi njegovega marljivega in plodonosnega delovanja. G. Rebek je bil veskar odločen naprednjak in demokrat. Danes našeljuje okrajni organizaciji demokratske stranke v mariborskem okrožju in je obenem tudi najvplivnejši zastopnik naših prihodnih krogov. Vse mnoga leta obilo sreče!

* **Osebnost dne 25. oktobra** se preseli dr. Ljudevit Brence, predstojnik pristojnega oddelka pri finančnem ravnateljstvu. Imenovan je za predstojnika oddelka za cenzuro pristojnih in taks pri finančni delegaciji v Ljubljani. Dr. Brence je bil jako agilen načelnik mariborske podružnice SPD, od katere se poslovi dne 30. oktobra ob 20. uri v kmetijski soli Narodnega doma s kratkim govorom o doseganju delovanju podružnic.

* **Zlata maša.** V frančiškanski cerkvi v Mariboru je pel v nedeljo zlato mašo oče Kalist Heric. Po maši se je vršila v samostanski dvorani slavnost, na kateri sta slavljenec napila tudi okr. glavar dr. Lajnič in župan Grčar. Popoldne se je vršila v Narodnem domu slavnost katoliških mladinskih organizacij.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl g. Lovrenc Blažnik, trgovec in hišni posestnik ter g. Jakob Bašin; v Dobrušnjah pri Ljubljani pa je umrl g. Lovrenc Peterca; na Viru pri Domžalah gostilničarka ga. Marija Dragar, roj. Kavka. V Konjicah je umrl v cvetu mladosti Vladimir Čuček, sin g. Josipa Čučeka, učitelja iz Brezovca v Prekmurju. Bodi jim ohranjen večni spomin!

* **Iz učiteljskih krogov** smo prejeli ta-le obupni klic: V št. 237 od 6. oktobra 1922 na 3. strani je objavilo «Jutro» pod naslovom «Za upokojene učitelje»: Min. za soc. pol. sporoča, da je končno rešeno penzijsko vprašanje onih učiteljev, ki so bili umirovljeni med 1. učiteljem in 31. decembrom 1919. Priznava se jim penzija na podlagi dinarske plače. Razlika se jim izplača tudi za nazaj. — Kaj je na tem poročilo resnice? Ni li zopet kaka mistifikacija? Cela 3 leta nas že vodijo za nos! Sklep državnega sveta meseca maja 1920 se je preziral. Šef viš. šol sveta v Ljubljani g. dr. Škaberne je že lani v mesecu juniju javil, da je zadeva učiteljev-upokojenec rešena, samo dovoljenje šol. min. za izplačilo še manjka. Višji šolski svet je pri vsakem prizivu proti krivični odmeritvi pokojnine takoj zahteval kolke za rešitev. A do danes še ni nihče dobil ne rešitve ne nakazane izplačila. Uboga učiteljska para čaka in čaka, pa vse zastoji. Služil je 40 in še več let in sedaj gospodje okoli zelene mize mislijo: «Der Moor hat seine Schuldigkeit getan, der Moor kann gehen!» Zima trka na duri. Ni oblake, ne obvala; ne kuriva in potrebnih živil; denarja pa tudi ne. Upokojenec ne da nihče rad na up, ker si misli, da bo kmalu odpotoval v večnost in pri komur naj iščem potem svoj denar. Čas je že, da se ta upokojenec prizadeta krivica vendar enkrat popravi in se jim razlika zaostale pokojnine za ves čas nakaze in izplača 2. novembra 1922.

* **Predavanje o zaščiti dece** v Beogradu. V nedeljo popoldne je imela v Beogradu v dvorani narodne skupščine ga. Poljakova zanimivo predavanje o zaščiti dece. Predavanju so prisostvovali med drugimi minister socialne politike g. dr. Žerjav, minister dr. Miladinović ter Ljuba Davidović.

* **Spor beograjske občine z belgijskim tramvajskim društvom.** Te dni se je vršila v ministrstvu v Beogradu konferenca o sporu beograjske občine z belgijskim tramvajskim društvom, o katerem smo že tudi mi svojedobno poročali. Konferenci so prisostvovali minister za zunanje zadeve dr. Ninčič, minister pravde dr. Marković, belgijski poslanik v

Beogradu ter nekaj predstavnikov beograjske občine. Dolgotrajni spor je prišel v poslednjem času v tako fazo, da skoro ne more biti govora o direktnem sporazumu med občno in društvom. O sporu bo razpravljalo posebno razsodišče, kakršno je predvideno v pogodbi o koncesiji. Sodišče bo sestavljeno iz dveh naših in dveh belgijskih sodnikov pod predsedstvom kakoga švicarja. Prva seja razsodišča se bo vršila v Beogradu, druga v Bruslu, končna odločitev pa bo padla v Švici.

* **Vrtnarsko razstavo v Ljubljani** je včeraj posetil namestnik Hribar s svojo soprogo in hčerko. Pozdravil ga je z lepim govorom v imenu razstavljalnega odbora g. Viktor Korsika, kakor se mu je g. namestnik zahvalil. G. Bajtova je izročila soprogi g. namestnika lep sopek cvetlice. G. namestnik si je nato ogledal razstavo, ki mu je izredno ugajala. Vsakega posameznega razstavljalca je posebej pozdravil. Vsi, ki so dosedaj obiskali razstavo, se zelo lahkovo izražajo o njej, ki je prva te vrste v naši domovini. Takoj pri vstopu padejo v oko tri srednje skupine, ki so zelo okusno in strokovnjsko aranžirane. Pri vstopu je levo trdnika Korsika razstavila mnogovrstna semena — mogoče stoji tu nastavek preveč v ozadju. — Vsi razstavljalci so razstavili take okusne stvari, ki morejo zadovoljiti še tako razvajeno oko. Omeniti bomo le krasen lavorjev venec g. Korsike, prevezan z zlatim pajčolanom in poročni sopek Bidermajer, kar je za Ljubljano vse nekaj novega. Tudi ostale trdnike ne zaostajajo. Obisk te krasne razstave pripravljamo.

* **Ženska podružnica CM družbe v Celju** priredi dne 11. novembra Martinov večer, kojega čisti dobiček je namenjen družbi. Razna celjska društva se opozarjajo, da to prireditve vpoštejajo.

* **Cene kruha v Mariboru** padle. Zdruga pekov za Maribor in okolico je sporočila svojim odjemalcem, da je kruh od ponedeljka dne 23. oktobra za 2 K cenejši. Torej stane 1 kg helega kruha 26 K, 1 kg črnega pa 22 K.

* **Vse kar je prav.** Monopolski izdelki so zelo dragi in ako publika vso to draginjo mirno in udano prenaša, ni treba zato še misliti, da je z visokimi cenami zadovoljna. Pa pustimo cene, saj vemo, da finančni minister rabi denar, ampak nekaj bi državnim monopolom lahko opustil: šikaniranje kadilcev. N. pr. cigaretna stročnica so monopolizirane in samo zato se zna zgoditi, da jih po več dni — ni. Oziroma stročnice so v trafikah, ampak te jih ne smejo prodajati, ker so jih finančni organi poplivali in naročili, da se jih ne sme dalje prodajati, dokler se to trafikam ne sporoči. In tako se v Ljubljani — najbrže tudi drugod — ne dobi cigaretnih stročnic, ker se vrši neka kontrola, ki bi se lahko izvršila tudi tako, da kadilci ne bi ostali brez cigaretnih stročnic.

* **Premoga ni.** Prejeli smo: Tako stoji napisano na magistratu v oddelku za premog in vendar ga vidimo vsak dan voziti v polnih vozovih po mestu. Male stranke, to je take, ki ali nimajo prostora za večjo množino kuriva ali pa je ne morejo naenkrat plačati, že tri mesece ne dobivajo premoga na magistratu, dasi ga je sedaj v mestnem skladišču na Poljanski cesti 13 velikih kupov. Merodajne činitelje nujno pozivljamo, da kmalu omogočijo malim strankam nabavo premoga.

* **Trgatev v ljutomerskih gorah.** Deževno vreme, ki je trajalo zadnje čase nepretrgano je zelo oviralo vinogradnike pri trgatvi. Tudi v ljutomerskih gorah je trgatve končana, vendar pa je letošnji pridelek po kakovosti slabši od lanskega, po količini pa ga še celo prekaša. Manji vinogradniki so v veliki stiski zaradi posode. Pridelek je obilen, a kupcev ni. Cene letošnjega vinskega mošta le redko presegajo 18 kron. Sadni pridelek še ni pospravljen, krompir je večinoma še v zemlji, ajda je tuptam sicer že požeta, a se ne more posušiti. Vse veliki poplavi je tudi cestni promet zelo otežkočen. Naši kmetje gledajo z bojaznijo na prihodnje leto, ker bo deževno vreme zavleklo jesensko setev.

* **Konji so se splašili** v Dolnji Lendavi posestniku in gostilničarju Ludoviku Toka iz Centiba. V hitem diru so bežali po glavni ulici navzdol pred kavarno Central so zadeli ob tamkaj stoječi voz. Pri tem se je voz Toka prevrnil in sta oba konja padla na tla. Na vozu so sedele tri osebe, ki so vse močno obtolene. En konj je dobil močno rano na zadnji nogi in tudi voz je močno poškodovan.

* **Vlomi v odvetniške pisarno.** V nedeljo so neznan storilec vlomili v odvetniško pisarno dr. Jana v Mariboru in v stanovanje dr. Rapoca. Slednji ima okoli 50.000 kron škodo.

* **Tat obstreljen in ujet.** Pred kratkim je bilo posestniku Jožetu Koširju v Loških hribih ukradeno za 26.000 kron raznega blaga. Orožniška postaja v Poljanah je odšla takoj na delo in se je res že naslednjega dne orožniku Dolšini posrečilo zaslediti ukradeno blago v nekom skednju, kjer je bilo zakopano v seno. Tat je očitno mislil svoj plen odnesti še drugo noč. Orožniki so ga s Koširjem vred čakali in tišek je začel v past. Branil se je sicer s kamenjem, nakar je Košir ustrelil. Tat je bil sicer zabit, vendar pa se mu je v temi kljub temu posrečilo ubežati in so ga dobili šele naslednjega dne, ranjenega v glavi. Bil je Jože Džesar, velik delomirnež in nevaren tat.

PORAST DINARIJA IN POLOŽAJ NA TRGIH.

Zagreb, 23. oktobra. Rapidni porast dinarja in uvoz cenenih živil iz inozemstva sta na našem žitnem in živilskem trgu povzročila gotovo precejšnje nazadovanje cen, vendar ne v toliki meri, kot bi bilo pričakovati. Tudi se cene sedaj na raznih tržiščih razvijajo zelo različno.

Zadnje hitro naraščanje dinarja je zlasti položaj na žitnem trgu zelo preobrnili. Pravih kupcev sploh ni in le prav male količine se morejo prodati. Značilno je pa tudi, da so producenti vzdržljivi in da ne dovažajo mnogo blaga na trg. Najbrže jih v tem zadrževanju blaga vtrjujejo vesti o slabi kakovosti uvoženega žita in moke. Stalno boljšanje dinarja pa bo moralo prej ali slej zlomiti trmo veleproducentov in prekupčevalcev, ki so si nabavili v svrhu spekulacije velike zaloge. Kakor čujemo, se bo v našo državo uvozila v svrhu pobiranja draginje tudi večja množina rumunskega žita, ki je boljše kakovosti, nego ameriško, in ki bo prišlo vsled zadnjega znatnega zboljšanja naše valute na zelo nizko ceno.

Dočim se je v početku pretečenega tedna plačevala pšenica še po 1340 — 1360 K za vojvodinskih postaj, je koncem tedna beležiti na nekaterih postajah že cene 1200 — 1260 K. V Bački se drži cene pšenice večinoma preko 1300 K, a v Srbiji, ki ima slabo blago, celo višje. Mnogo bolj so padle cene koruzi in se letošnje blago za november-december dobiva po okoli 800 K za vitovorne postaje. Istotako so padle cene ovsu. Trgovina z moko je pretečni teden vsled vzdržljivosti konzuma skoro počivala.

Na živinskih tržiščih so zadnje dni zelo padle cene debelih prašičev, ki so se tržili v Sremu, Bački in Banatu po 60 — 65 K, v Zagrebu pa po 60 — 70 K za kg žive teže. Trgovci imajo zelo velike množine debelih svinj, s katerimi ne vedo kam, ker jih vsled prohibitivnih carin ne morejo izvoziti. Zaradi tega je pričakovati, da bodo cene debelih svinj v kratkem znatno padle. Cene mesnim svinjam se pretečni teden niso znatno spreminile in so bile 65 — 70 K za 1 kg žive teže. Izvoz goveje živine je radi hitrega porasta valute nemogoče. Cene brez večje spremembe: voli I. 40 — 44 K, II. 36 — 40 K, III. 28 — 32 K, krave 12 — 18 K za kg žive teže.

Boljšanje naše valute bo moralo povzročiti znatnejši padec cen, kakor ga moremo doslej beležiti.

HMELJ.

Nemški hmeljski trg. Nürnberg, 21. oktobra. (XVII. brzojavno tržno poročilo.) Živalno nakupovanje, 3000 M višje.

Češkoslovaški hmeljski trg. Zatec, 21. oktobra. Živalno nakupovanje. Prvo vrstno blago 550 — 580 — 600 K, drugovrstno 450 — 520 K za 50 kg. (Med 70 — 100 naših kron za 1 kg.)

— **Sestava nove uvozne car. tarife.** Ministrstvo trg. in industr. je v sporazumu z finančnim ministrstvom sestavilo komisijo za izdelavo splošne carinske tarife, ki ima proučiti vse predloge gospodarskih krogov glede povečanja uvozne carine za posamezne uvozne predmete. Ker so se vsled valutarnih izprememb obratni položaj ter konkurenčne razmere posameznih industrij, trgovskih strok in obrtov v zadnjem času zelo izpremenile, pozivlja trgovska zbornica v Ljubljani vse zainteresirane, da ji najpозnejše do dne 15. novembra sporočijo utemeljene tozadevne predloge, in sicer carinsko postavko posebej, da bi jih mogla predložiti pravočasno novosestavljeni komisiji v uvaževanje. Zbornica že vnaprej opozarja, da se bodo vpoštevale le one vloge, ki navajajo natančno sedanjo kalkulacijo tuzemske produkcije ter podrobne podatke o prodajnih cenah inozemskih konkurenčnih produktov, s katerimi se da natančno utemeljiti zahteva po izpremembi tarifne postavke. Ravnotako je treba podrobno utemeljiti zahteve za izpremembo besedila posameznih carinsko-tarifnih postavk, posebno glede kolektivnih, s primerjanjem cen vseh predmetov, ki spadajo pod posamezno postavko. V interesu zaščite domače produkcije in podjetnosti je, da se vsi obrati odzovejo zborničnemu vabilu in pravočasno pošljejo utemeljene predloge z zahtevanimi podatki.

— **Spediterski tečaji v Zagrebu.** Po naredbi pokrajinske uprave, oddelka za prosveto in vere v Zagrebu, se odprva na kr. trgovski akademiji v Zagrebu, kakor smo že poročali, večerni spediterski tečaj. Tečaj se bo vršil zvečer od 7. do 9. in pol v prostorih akademije. Predavalo se bo: železničarstvo, parobrodstvo, carina, pošte in brzojavi, prometni zemljepis, narodno gospodarstvo, spediterstvo z ozirom na skladišča, konkurenca in terminologija, speditersko knjigovodstvo in trg. aritmetika ter trgovsko zakonoslovje. Prospekti se lahko dobijo pričenši s 16. oktobrom. Vpisovanje se je začelo dne 16. oktobra pri ravnateljstvu trgovske akademije in v Savezu spediterjev kraljevine SHS, Pribl. D. Deželica 75.

— **Odgovore vinskog sejma v Beogradu.** Vinski sejem v Beogradu, ki bi se moral vršiti jeseni, je odložen do marca 1923 zaradi tega, da se bo moglo razstaviti tudi letošnje vino.

— **Izvoz češpelj v septembru.** Po uradnih podatkih znaša v mesecu septembru izvoz češpelj iz naše države 2.260.185

kg, od tega iz Srbije 2.133.186 kg, a iz Bosne 127.000 kg. Izvoz pekmeza je znašal v istem času 383.300 kg, od tega iz Srbije 233.300 kg, a iz Bosne 150.000 kilogramov.

— **Novi sladkorna tvornica.** Kakor poročajo hrvatski listi, se namerava osnovati v Somboru nova tvornica sladkorja. Glavnica znaša 15 milijonov Din. Z zidanjem se namerava pričeti takoj. Večja tvornica pa to ne bo mogla biti, ker je glavica premala.

— **Izpremembe v železniškem prometu.** Z 20. oktobrom vozita na progi od Osijeka-Brnjevcar-Pelmonoštra do Batine-Skele in obratno mešana vlaka št. 1332/3630 in 3633/1333. Prvi odide iz Osijeka ob 7.51 in pride v Batino-Skele ob 10. uri 5 min. Drugi odide iz Batine-Skele ob 14.55 in dospje v Osijek ob 17.46.

— **Razne dobave in prodaje.** Komanda Dravske divizijske oblasti sklenske dne 30. oktobra ob 10. uri dopoldne v divizijski intendanturi v Ljubljani direktne pogodbe za dobavo 10.000 kg zdrave, čiste svinjske masti. — **Odeljenje za mornarico** v Zemunu bo prošlo dne 30. oktobra ob 10. uri dopoldne na javni licitaciji v pisarni intendantskega oddelka odeljenje za mornarico v Zemunu ladjo «Kumbor», usidrano v Tivtu (Boka Kotorska). — V pisarni inženjerskega oddelka Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši dne 31. oktobra ob 9. uri dopoldne javna ofertna dražba za pokrivanje strehe s zarezno opoko na zidanem skladišču št. XIII. na ljubljanskem polju pri Ljubljani. — V pisarni intendantskega oddelka odeljenja za mornarico v Zemunu se vrši dne 31. oktobra ob 10. uri dopoldne ofertna licitacija glede dobave krušne moke, testenin, fižola in masti. — **Vojno-odečna radionica** v Vevčah pri Ljubljani prodaja na javni licitaciji dne 31. oktobra ob 8. uri dopoldne razne nove in stare odpadke od platna, sukna in pločevine. — **Odeljenje za mornarico** v Zemunu razpisuje dne 4. novembra ob 11. uri dopoldne ofertno licitacijo glede dobave bombazastih in volnenih nogavico ter volnenih šalov, na dan 15. novembra 1922 pa ofertno licitacijo glede dobave zimskih in letnih maj ter spodnjih hlašč iz amerika. — **Natančnejši podatki** so na vpogled v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

— **Prodaja raznih odpadkov.** Uprava vojne odeče IV. v Zagrebu bo prodala dne 25. oktobra ob 9. uri dopoldne na javni ustni licitaciji odpadke od blaga usnja, železa itd. Predmetni oglas je v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

— **Dobava ovsa.** Komanda Savske divizijske oblasti v Zagrebu naznanja, da se sklenske dne 26. oktobra ob 10. uri pri intendanturi komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu pisemne neposredne pogodbe za dobavo ovsa za razne garnizije (skupno 327.000 kg ovsa). Predmetni oglas je v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

— **Železniška konferenca nasledstvenih držav.** Po vseh nemških listov se vrši koncem t. m. v Breslavi važna konferenca zastopnikov železnih direktij iz vseh nasledstvenih držav. Obravnavala se bodo vprašanja tranzitnega prometa.

— **Mednarodna konferenca evropskih železnic** se vrši na poziv Zveze švicarskih železnic od 4. do 10. novembra. Na konferenci se bo razpravljalo najprej o prometu simplonskega ekspresa, potem o direktnih mednarodnih vozovih in zvezah med vsemi evropskimi državami. Udeležile se bodo konference vse evropske železnice razen ruskih. Uredil se bo le potniški promet. Našo državo bodo zastopali sicer, kakor smo že poročali, gg. E. Deroko, pomočnik generalnega direktorja drž. žel. Dimitrije Jovanović, inspektor prometnega ministrstva in Josip Horvat, višji kontrolor.

— **Zlato posojilo v Avstriji in notna banka.** Z Dunaja poročajo: V finančnih krogih se izjavlja, da namerava finančni minister Segur najeti pri dunajskih bankah zlato posojilo v znesku 30 do 50 milijonov zlatih kron. Prevzem zlatnega posojila po dunajskih bankah naj stopi na mesto podpisanih akcij za avstrijsko notno banko, katere ustanovitev je na ta način kljub nasprotnemu zatrdjevanju od strani vlade odloženo za dalje časa.

— **Obtok bankovcev v Avstriji** se je pretečni teden pomnožil za 136.4 milijarde na 2.59 milijona kron.

— **Obtok bankovcev v Češkoslovaški** se je po izkazu od 15. t. m. zmanjšal za 189.008.000 na 9.835.981.000 čeških kron.

— **Povišanje carinskega nadavka v Madžarski.** Od 25. t. m. se je povišal carinski nadavek v Madžarski, za blago list A, B in C na 25.100, oziroma za 200kratno, za vse drugo blago pa za 400kratno temeljno carino. Istočasno so se nekatere vrste blaga prenesle v druge carinske liste.

— **Ponovno zvišanje tarif na madžarskih železnicah.** Madžarska direktorja državnih železnic se bavi s mislijo ponovnega zvišanja železniških tarif. Trgovinsko ministertvo je načrt o povišanju že izdelalo.

— **Novi predpisi pri notiranju deviz** na nemških borzih. Iz Berlina poročajo, da bodo odlej notirale na nemških borzah tuje devize in valute po enem kožu, le izplačilo Dunaj in avstrijski bankovci bodo notirali po 100 komadih.

Odgovorni urednik P. Brozović
Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra»
Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani

Izmenje u predlogu zakona
o činovnicima i ostalim državnim služ-
benicima građanskog reda.

GLAVA I.

Osnovne odredbe.

(Nov) Član 1.

Državni službenik građanskog reda je ono lice koje po odredbama ovog zakona bude primljeno u državnu službu, sa zadatkom, da kao organ državne celine stalno radi u opštem interesu.

Član (1.) bez izmene: Član 2.

Član (2.) izmeni se: Član 3.

Državni službenik može biti samo ono lice koje ima sposobnost za državnu službu u opšte i zakonom određenu spremu za struku u koju ulazi.

Član (3.) izmeni se: Član 4.

Državni službenik ne može postati lice: 1.) koje nije navršilo 18. godinu života; 2.) koje je pod starateljstvom, ili stečajem, ili nad kojim je produžena očišćenska vlast;

3.) 4.) i 5.) po predlogu;

6.) koje navršilo već 20. godinu života nije odslužilo svoj rok u vojsci ili nije od vojne službe oslobođeno.

Član (4.) izmeni se: Član 5.

Mesto reči «protiv-pravne» stavlja se «nasilne».

Glava II. izmeni se da glasi ovako:

GLAVA II.

Podela službenika i službe.

Član 6.

Državni službenici se dele na činovnike, zvaničnike i služitelje.

Činovnici ulaze u pojedine kategorije struka državne službe.

Član 7.

Prema spremi koja se traži za stupanje u pojedine struke, činovnička se služba deli na ove tri kategorije:

I. kategorija: služba za koju se traži potpuna srednjo-školska sprema, sa ispitom zrelosti ili srednja stručna škola sa državnim završnim ispitom;

II. kategorija: služba za koju se traži potpuna srednjo-školska sprema, za ispitom zrelosti ili srednja stručna škola sa državnim završnim ispitom;

III. kategorija: služba za koju se traži najmanje svršenih četiri razreda srednje škole ili niža stručna škola sa državnim ispitom.

Član 8.

U prvu kategoriju spadaju i oni članovi Glavne kontrole koji nemaju fakultetske sprema.

Struke za koje se, pored sprema predviđene za II. kategoriju, traže naročiti viši stručni državni kursevi sa ispitima, ulaze u II. kategoriju, s tim da se redovne primadležnosti, osim dodatka na decu, povećavaju za 10 %.

U treću kategoriju ulaze i podoficiri koji su odslužili 12 godina neprekidne i dobre vojničke službe, dokazane svedočbom.

Član 9.

Za struke u kojima se neka naročita teorijska školska sprema ne može propisati, jer se rad u struci u glavnom osniva na prirodjenoj sposobnosti ili izvesnoj veštini, stečenoj stručnom vežbom, a tako i za struke u kojima su po sili prilika u raznim oblastima Države propisane razne školske sprema, Min. Savet do donošenja naročito zakona, po saslušanju Stručnog Saveta iste ili srodne struke, odlučuje u koju kategoriju imaju da udju.

Član 10.

Prema vrsti rada u pojedinim kategorijama, kategorije se dele na grupe, i to: I. kategorija na 9 grupa II. kategorija na 5 grupa III. kategorija na 4 grupa

U svima kategorijama grupe su pripravne, pomoćne i glavne. Pripravne su grupe u I. kategoriji 9., u II. kategoriji 5., u III. kategoriji 4.; pomoćne su grupe u I. kategoriji 8. i 7., u II. kategoriji 4. i 3., u III. kategoriji 3. i 2.; ostale grupe su glavne.

U strukama u kojima se rad ne deli prema načelu u prethodnom stavu mogu se zvanja razvrstati po grupama prema načelima koja pojedine struke, saobrazno načelu prethodnog stava, odaberu za raspored svojih zvanja.

Član 11.

Za službu zvaničnika traži se najmanje svršena osnovna škola, a za službu služitelja najpotrebnija pismenost i odslužen rok u vojsci. Prema podeli rada zvaničnici se dele na tri, a služitelji na dve grupe.

Član 12.

Uredbom upravne vlasti razvrstaje se sve struke državne službe na kategorije, prema odredbama člana 7., 8. i 9., i razporediti zvanja pojedinih struka po grupama, prema podeli rada obeleženoj u članu 10. U njoj će se, nadalje, pobrojati školske sprema koje odgovaraju spremama predviđenim u članu 7., koje struke spadaju pod odredbu alineje druge člana 8., i odrediti koje se vrste službenika smatraju za zvaničnike a koje za služitelje, i kako se razpoređuju po grupama. Službenici Narodne Skupštine smatraju se kao državni.

GLAVA III.

Stupanje u državnu službu.

Član (9.) izmeni se: Član 13.

U drugom redu briše se reč «sam», a u trećem redu mesto reči «veru; narodnost» stavlja se «državljanstvo».

Član (10.) bez izmene: Član 14.

Član (11.) bez izmene: Član 15.

Član (12.) izmeni se: Član 16.

Uprvoj alineji dodaje se: koji ovo svoje pravo mogu preneti na područne organe

Član (13.) izmeni se: Član 17.

Na kraju da glasi: predviđenim oylim ili drugim zakonom.

Član (14.) izmeni se: Član 18.

U prvoj alineji dodaje se: O prijem ovakovih lica odlučuje nadležni Ministar po povoljnom mišljenju Stručnog Saveta.

Na kraju da glasi: osobeni zakon odmah ili pre tri godina priznaje stalnost.

Član (15.) izmeni se: Član 19.

Službenik postaje stalan, ako je ispunio opšte propisane uslove i ako je itd.

Član (16.) bez izmene: Član 20.

Član (17.) izmeni se: Član 21.

Brišu se reči: posle 3 odnosno 4 godine, da član glasi: komisijska ocena obavezna je.

Član (18.) izmeni se: Član 22.

U prvom redu mesto «posle» stavlja se «zbog».

Član (19.) bez izmene: Član 23.

Član (20.) izmeni se: Član 24.

U drugom redu da glasi: bilo pre prve bilo pre druge itd. Na kraju dodaje se: Ovo pravo ne gubi službenik koji mora da ostavi državnu službu, da odsluži rok u vojsci ili zbog bolesti.

Član (21.) izmeni se: Član 25.

U drugoj alineji posle reči: bolovanja dodaje se: više od 6 meseci.

Član (22.) izmeni se: Član 26.

Na kraju prve alineje dodaje se: koji ovo svoje pravo mogu preneti na područne organe.

(Dalje prihodnjiti).

Vremensko poročilo

Ljubljana, 22. oktobra 1922.

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	757.6	3.7	jug. zap.	dež	3.6
Ljubljana .	14.	755.5	5.6	sev. vzh.	oblačno	—
Ljubljana .	21.	757.6	5.0	—	—	—
Zagreb .	7.	757.1	5.0	vzhod	dež	3.0
Beograd .	7.	755.3	4.0	zapad	oblačno	3.0
Dunaj .	7.	757.9	1.0	sev. vzh.	—	—
Praga .	7.	758.6	1.0	brezvetra	megla	1.0
Imost .	7.	754.2	4.0	—	oblačno	1.0

V Ljubljani barometer višji, temperatura niska. Solnce vzhaja ob 6.27, zahaja ob 17.01

Jamski les

smrekov in jelkov, nad 10 cm na drobnem koncu in nad 3 m dolžine kupi vsako množino franko kranjske postaje Sent-janški premogokop ANDR. JAKIĆ, Krmelj, Dolenjsko.

Priporočajte „Jutro“!

Drobno sol in špecerijsko blago nudi po najnižjih dnevnih cenah

Kieparska delavnica
Alojzij Lenček
Sv. Petra cesta št. 29
svrežne vsa v to stroko spadajoča dela.
Postrežba točna in solidna. 3624

MARASKINO MORPURGO.

Čašica tega delikatnega likera je nepopisen užitek! Priporočamo: Cognac Dalmatia Medicinal in druge izbrane likerje, žganja, ekstrate in sirupe. Prva odlikovana dalmatinska parna destilacija V. MORPURGO, SPLIT Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Beethovnova 9.

Zahvala.

Iskreno se zahvaljujem vsem prijateljem našega preljubega

Vladka

posebno še Žagarjevim, za velike dobrote, iskreno prijateljstvo, ki so ga izkazovali pokojnemu v mučni bolezn, čč. sestram konjiške bolnice, gosp. drju. Lautnerju za požrtvovalnost, darovalcem cvetja, ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Brezovci (Prekmurje), 18. oktobra 1922.

Rodbina Čuček.

3652

„Tribuna“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Velika zaloga dvokoles, motorčkov, otroških vozičkov, šivalnih strojev, pneumatike in strojnih delov.

Ljubljana, Karlovska cesta št. 4, Stari trg št. 28.

Razno perilo

za dame, gospode in deco 84/1 priporoča tvrdka R. & E. Skaberné Ljubljana Mestni trg 10

Automobile

kolesa, motorje pnevmatiko vseh vrst olje, bencin n druga potrebščine ima vedno v zalogi F. Floriančič Ljubljana.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer in mestni stavbenik Ljubljana, Na Mirju. Stavno posoje in tehniška planarja za betonske, železobetonke in vodne zgradbe, arhitekture ter vsakovrstna visoke zgradbe. 1555 Izvrtitev. Projektiranje.

SVILA

modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače najceneje pri

A. Šinković nasl. K. SOSS 43/III Ljubljana, Mestni trg 19.

Sir! Sir!

Ponujam 1^a polnomastni luknjičasti na pol emendolski sir

kilogram po 35 dinarjev v hlebih po približno 30 kilogramov kakor tudi tovarne kose po povzetju. 3645

Centralna mlekarica Popovac (Baranja).

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni soprog, oče, stari oče in stric, gospod

Jakob Bašin

dne 22. oktobra 1922. ob 1/2. uri popoldne, po kratki bolezni previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek dne 24. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Rožna ulica št. 30, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 22. oktobra 1922.

Zalujoči ostali.

3644

Mestni pogrebni zavod.

Javljamo tužno vest, da je soustanovitelj konzervne tovarne na Vrhniki in naš družabnik, gospod

RADO LEGVART

dne 21. t. m. v Curihu po kratki, mučni bolezni preminul.

Vrhnika, dne 22. oktobra 1922.

Konzervne tovarne, družba z o. z., Vrhnika.

3654